

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Зінченко О. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту
Мічурін В. О., магістрант
Київський національний університет технологій та дизайну

Сучасні умови господарювання потребують суттєвих змін у діяльності господарюючого суб'єкта з метою гармонізації інтересів усіх зацікавлених сторін, зокрема, ефективним використанням основних засобів, які є визначальною складовою усієї виробничо-господарської діяльності підприємства. Дослідження свідчать, що на підприємствах є такі недоліки, зокрема, відсутність (нестача) власних обігових коштів, низька ліквідність активів, застаріла матеріально-технічна база, недосконала законодавча база.

Вагомий внесок у розробку теоретичних основ та методологічних підходів до проблеми обліку основних засобів зробили провідні вчені, зокрема, Н.М.Ткаченко, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, В.В. Сопко, А.В. Максименко, М.І.Бондар та інші. Проте, результати досліджень щодо обліково-аналітичного забезпечення обліку основних засобів є недостатніми, потребують удосконалення і уточнення. Саме тому сьогодні питання оцінки основних засобів, визначення граничних строків їх використання набуває такої актуальності та потребує пошуку варіантів вирішення поставленої проблеми.

Основні засоби є складовою необоротних активів і відповідають всім законодавчо визначеним ознакам необоротних активів, проте відрізняються матеріальною формою, станом, що характеризується придатністю до експлуатації, відсутністю біологічних перетворень. Вони не є заборгованістю, інвестиціями в інші підприємства, вартість основних засобів має бути вище законодавчо врегульованої вартісної межі.

Нормативними документами, які регламентують облік основних засобів є Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [1], Податковий кодекс України [2] та Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів [3], де визначено методологічні засади формування в обліку інформації щодо основних засобів, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи, а також порядок розкриття інформації про них у фінансовій звітності. Отже, відповідно до вищезазначених нормативних документів, «основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх в процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)» [1, 3].

Первинний, синтетичний та аналітичний облік основних засобів, загалом, відповідає вимогам, проте деякі питання потребують детального дослідження з метою вдосконалення. Так, суттєвим питанням обліку основних

засобів є відображення первинної облікової інформації щодо операцій наявності, руху, капітального ремонту в численних спеціалізованих регістрах. Зокрема, з прийняттям П(С)БО 7 «Основні засоби» [1] окремі графи типових форм первинних документів з їх обліку на підприємствах не використовуються, оскільки втратили свій зміст. Зокрема, код норми амортизаційних відрахувань, норми амортизаційних відрахувань, джерело придбання (фінансування), дата початку оплати за основні засоби.

Крім того, на деяких підприємствах в первинних документах не всі реквізити заповнюються, значна кількість інвентарних карток наявні в електронному вигляді, має місце не оформлення внутрішнього переміщення об'єктів, зокрема в Акті приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів. Наявні недоліки в обліку унеможливають контроль за ефективним зберіганням, використанням основних засобів та документального оформлення операцій з ними. Суттєвим недоліком є відсутність в типових формах первинного обліку та регістрах основних засобів окремих показників, які передбачені П(С)БО 7 «Основні засоби», а саме: строк корисного використання, справедлива вартість, дата й сума дооцінки або уцінки об'єктів, метод нарахування амортизації, ліквідаційна вартість, сума ПДВ, сплачена у зв'язку з надходженням об'єкта.

Економічна сутність основних засобів в тому, що вони беруть участь в декількох виробничих циклах, зберігають свою форму до кінця експлуатації і переносять свою вартість на готовий продукт частинами, в міру зносу у вигляді амортизації. У зв'язку з чим, виникає проблема пов'язана з нарахуванням амортизації основних засобів, а саме визначенням строку корисного їх використання, оскільки це призводить до того, що для однакового об'єкта на різних підприємствах строк може суттєво відрізнятись. Тому, доцільним є при нарахуванні амортизації керуватися Податковим кодексом України [2], де передбачено мінімально допустимі строки корисного використання в розрізі 16 груп основних засобів.

Загалом, із впровадженням нормативної бази з обліку основних засобів [1-3] значно зменшились розбіжності методики обчислення первісної та ліквідаційної вартості, порядку здійснення їх переоцінки, зменшилась робота облікових працівників, оскільки непотрібно визначати балансову вартість та вартість, яка амортизується одночасно з метою обчислення амортизації.

Список використаної літератури:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.04. 2000 р. № 92 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
3. Методичні рекомендації щодо обліку основних засобів: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 11.12.2006 р. №1176 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.